

Streszczenie

Projekt badawczy niniejszej pracy obejmował dwa niezależne badania. Pierwsze z nich miało charakter porównawczy, a jego celem było wskazanie możliwych różnic pomiędzy wychowankami zakładów poprawczych a ich rówieśnikami przebywającymi na wolności w zakresie obrazu samego siebie, samooceny i zniekształceń poznawczych. Badanie drugie miało charakter quasi – eksperymentalny, a jego celem było sprawdzenie, czy poddanie wychowanków procesowi resocjalizacji zmieni w sposób korzystny ich obraz samego siebie i samoocenę.

W przeprowadzonych badaniach wykorzystano następujące narzędzia pomiaru zmiennych: Wielowymiarowy Kwestionariusz Samooceny MSEI (O'Brien i Epstein, 1988), Lista przymiotnikowa ACL (Gough i Heilbrun, 1983), Kwestionariusz HIT „Jak myślę” (Gibbs i in., 2001) oraz ankieta własnej konstrukcji obejmująca dane socjodemograficzne: wiek, wykształcenie, sytuacja szkolna, sytuacja rodzinna, pochodzenie, religijność oraz środowiska zamieszkania. Zmiennymi zależnymi, których pomiaru dokonywano w formie ilościowej Y były: Y1 samoocena, Y2 negatywny i pozytywny obraz samego siebie, Y3 nasilenie zniekształceń poznawczych. Natomiast zmiennymi niezależnymi różnicującymi grupy badawcze były: X1 doświadczenie kary pozbawienia wolności (badanie I), X2 postęp w procesie resocjalizacji (badanie II), X3 rodzaj zakładu poprawczego (badanie II).

Badania odbywały się na terenie całej Polski i uczestniczyło w nich łącznie 446 osób w wieku 14-21 lat. W badaniu wzięło udział 223 wychowanków otwartych, półotwartych i zamkniętych zakładów poprawczych oraz 223 rówieśników nieodbywających nigdy kary pozbawienia wolności, odpowiadających im wiekiem oraz wykształceniem.

Przeprowadzone badania ukazały, że stopień oceny postępów procesu resocjalizacji nie różnicował w zakresie obrazu samego siebie w trakcie pomiaru II. Samoocena w pomiarze II także nie była istotnie różna w badanych grupach. Wychowanków zakładów poprawczych charakteryzuje natomiast wyższy wskaźnik egocentryzmu, potrzeby osiągnięć, potrzeby dominacji, potrzeby rozumienia siebie i innych, potrzeby afiliacji, potrzeby kontaktów heteroseksualnych, potrzeby ekshibicjonizmu psychicznego, potrzeby autonomii, potrzeby agresji, potrzeby zmian, potrzeby doznawania opieki i wsparcia, zaufania do siebie, ja idealnego, osobowości twórczej oraz męskości niż u ich nigdy niekaranych rówieśników.